

Konstprogram: Renmarkstorget

Konstprogram: Renmarkstorget

Bakgrund och syfte med Konstprogrammet

Renmarkstorget i centrala Umeå är slitet och dess tekniska livslängd närmar sig slutet, med gamla ledningar under mark som behöver bytas ut. Samtidigt är platsen inte heller optimerad för den verksamhet som bedrivs på och runt torget. Därför ska hela torget byggas om med syftet att förbättra beläggningsstandarden och skapa goda förutsättningar för ett levande folkliv.

I samband med förnyelsen vill Umeå kommun säkerställa att offentlig konst får en framträdande plats. Offentlig konst är inte bara en kulturell tillgång – det är också en demokratisk rättighet. Enligt Sveriges kulturpolitiska mål ska kulturen vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft, med yttrandefriheten som grund. Alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet, och samhället ska präglas av kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet.

Konstprogrammets huvudsakliga syfte är att lägga fram en övergripande konstnärlig vision för det konstnärliga arbetet, föreslå möjliga platser för konst samt klargöra de praktiska förutsättningarna för konstnärlig gestaltning.

Den oändliga lekfullhetens konst!

Den oändliga lekfullhetens konst! har man kallat Stig Lindbergs konstnärliga gärning. Den andan vill vi ta med oss i uppdraget att bjuda in nästa konstnär att göra avtryck på torget.

Medborgardialog och bakgrund

Under sommaren 2023 genomförde kommunen en medborgardialog där över 8 400 synpunkter inkom. Några tydliga insikter var Umeåbornas starka engagemang för Stig Lindbergs fontän, önskemål om utökade lekmöjligheter samt mer grönska för att ge platsen en mjukare karaktär med mer färg. Konstprogrammet är ett resultat av medborgardialogen och Umeå kommuns arbete med Gestaltad livsmiljö. Stig Lindbergs fontän är en del av Umeå kommuns konstsamling och kommer att restaureras samt få ett nytt centralt fokus i den nya gestaltningen av torget.

Stig Lindbergs fontän på Renmarkstorget i Umeå.

Foto: Umeå kommun

Platsens förutsättningar

Torgets funktion idag och imorgon – En plats för både avkoppling och puls

Den oändliga lekfullhetens konst! har man kallat Stig Lindbergs konstnärliga gärning. Den andan vill vi ta med oss i uppdraget att bjuda in nästa konstnär att göra avtryck på torget.

I gestaltungsförslaget delas torget in i två tydliga delar:

- **Norra delen** (utanför Seniortorget): En grönare och lugnare plats med en lätt nedsänkt grusyta, grönska, sittplatser och möjligheter till lek.
- **Södra delen:** Plats för uteserveringar under sommaren, samt matvagnar och torghandel senare under säsongen. Träd planteras med sittplatser under.

Plats för barn

Den aktuella platsen för den konstnärliga gestaltningen är ytan utanför Seniortorget, där det idag finns en mindre lekplats som är uppskattad. I centrala Umeå finns ett behov av att säkerställa att barn har tillgång till ytor där de känner sig välkomna och inkluderade i stadsmiljön.

Denna plats är därför fortsatt viktig för att möjliggöra barns deltagande:

- Fysiskt deltagande – lek och aktivitet
- Stimulans på andra sätt – genom ett lekfullt och fantasifullt konstinslag på torget

Vi hoppas också att gestaltningen kan skapa möten mellan generationer i det offentliga rummet.

Offentlig konst tillför platsen karaktär och identitet. Vid skapandet av konstverk i det offentliga rummet tar konstnärer ofta hänsyn till platsens historia samt dess sociala, fysiska och kulturella förutsättningar – precis som Lindberg gjorde med fontänen på Renmarkstorget. När konsten integreras i människors vardagliga miljö skapas upplevelser som bidrar till ökad livskvalitet.

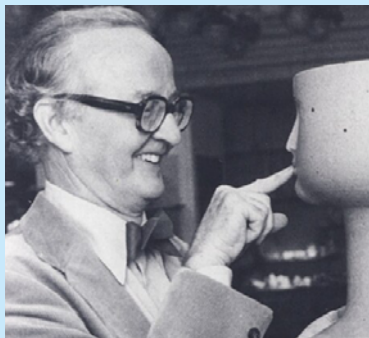
Konsten på torget i dag, lite historik

Fontänen: Fontänskulptur på Renmarkstorget av Stig Lindberg (1976). Fontänen kommer att renoveras i samband med torgets omvandling.

Till minne av sin barndom ritade Lindberg en fontän i oxiderad koppar för Renmarkstorget i Umeå. I verket syns blommor, blad, djur – och en stor fisk som symboliserar en sommar då han arbetade i en fiskaffär just på Renmarkstorget.

”Den ska simma genom luft och vatten i Umeås affärscentrum”, sade Lindberg i ett reportage i Västerbottens-Kuriren 1976. Han beskrev Renmarkstorget som en utmanande plats för konst, där det krävdes ”trollkonst” för att skapa något lätt och lekfullt. Lindberg menade att det var enklare att arbeta utifrån en idé än enbart utifrån formen, och att idén om fontänen växte fram i samband med torgets ombyggnation.

Eftersom det saknades kommunala medel samlades pengar in från företagare och privatpersoner för att förverkliga konstverket. Fontänen är idag en del av Umeå kommuns konstsamling.

Stig Lindberg

Foto: Nordisk Pressfoto / Wikimedia Common

Om Stig Lindberg

Stig Lindberg föddes 1916 i Umeå. År 1935 flyttade han till Stockholm och började studera på Tekniska skolan (nuvarande Konstfack). Han är en av Sveriges mest folkära keramiker. Förutom keramik formgav Lindberg även plastföremål, spelkort, tyger och illustrerade barnböcker. Han var också bildkonstnär, och många av hans målningar innehåller de typiska figurer som återkommer i hans keramiska verk. Stig Lindberg avled 1982.

Nya avtryck

Genom ombyggnaden av Renmarkstorget ges nu en ny möjlighet att lägga till ännu ett "tidlager" till platsen. Renmarkstorget ska bli en levande och lekfull plats som inspirerar och engagerar alla åldrar. Genom att använda hållbara material och design som är anpassad för våra klimatiförhållanden i norr ska torget erbjuda en säker och stimulerande miljö för både barn och vuxna. Konstnärskapet ska anspela på Stig Lindbergs lekfulla stil och kreativitet.

Inkludering, jämställdhet och tillgänglighet

Vårt mål är att alla ska känna sig inkluderade och värdefulla, oavsett ålder, erfarenheter eller personliga förutsättningar. Arbetsgruppen som granskar utformningen inkluderar även jämställdhetsstrategier som bidrar med viktig expertis. Eftersom detta är konst kan vissa kompromisser behöva göras för att balansera olika behov och perspektiv.

Krav på gestaltningen

- Hållbarhet: Materialen ska vara miljövänliga, exempelvis återvunnet stål, FSC-certifierat trä och miljövänliga färger
- Beständighet: Materialen ska tåla extrema väderförhållanden, inklusive kyla, snö och regn
- Underhåll: Konstverken ska kunna monteras bort tillfälligt för reparation och underhåll året runt
- Tillgänglighet: Platsen och konstverken ska vara helt eller delvis tillgängliga under alla årstider
- Säkerhetsstandarder: Alla installationer och lekutrustning ska uppfylla aktuella säkerhetsstandarder för offentliga platser och lekplatser.

Krav på konstnär

- Stor erfarenhet av samarbete med arkitekter
- Lyhördhet för platsens fysiska, sociala och kulturella förutsättningar samt målgrupper
- Gedigen materialkunskap inom trä
- Dokumenterad erfarenhet av gestaltning i offentliga utomhusmiljöer som håller över tid i vårt klimat i norr
- Erfarenhet av att arbeta utifrån de miljökrav som ställs av kommunen
- Erfarenhet av att arbeta mot barn som målgrupp, samtidigt som gestaltningen ska fungera på andra nivåer för alla åldersgrupper
- Helst bosatt och verksam i norra Sverige, då konstverksamheten särskilt ska främja konstnärskap från regionen
- Ska kunna tillföra ett lekfullt och nytänkande inslag till Renmarkstorget i dialog med platsens historia och Stig Lindbergs fontän

Upphandling

Med stöd av 6 kap. 14 § lagen om offentlig upphandling avser vi att genomföra ett förhandlat förfarande utan föregående annonsering, då syftet är att skapa eller förvärva ett unikt konstverk eller en konstnärlig prestation.

Tidplan (kan ändras)

Fas 1:

- Beslut på konstprogram: 2025-09-09
- Skissperiod: september 2026 – januari 2027
- Beslut om att gå vidare till produktion med konstnären: februari 2027

Fas 2 preliminär:

- Produktion: efter överenskommelse
- Montering: Q3 2030
- Besiktning av konsten: Q3 2030
- Invigning: Q4 2030

Den slutgiltiga gestaltningen kommer att bli en del av Umeå kommuns konstsamling. Konstprogrammet har tagits fram av Konstintendent Moa Krestesen, Konstverksamheten/Umeå kommun i samarbete med konstgruppen inom projektet "Nya Renmarkstorget"

